

Raadsvoorstel

Zaaknummer	L280464
Datum raadsvergadering	30 september 2021
Portefeuillehouder	F. van der Vegte
Onderwerp	Lariks, toekomstgericht en bestendig

Voorstel

Het college stelt u voor:

1. Lariks financiële ruimte te geven om zich te versterken voor invulling van de huidige en toekomstige taken in het kader van triage en het bieden van eigen ondersteuning;
2. hiervoor vanaf 2022 structureel de volgende financiële middelen beschikbaar te stellen:
 - € 267.154 voor 3,71 fte voor het lokaal team;
 - € 110.000 voor posten onvoorzien en fluctuaties in organisatiekosten;
 - € 138.139 voor periodiek verhogingen en CAO afspraken;
3. de kosten voor 2022 te verwerken in de begroting 2022. De financiële gevolgen daarvan te verwerken in de voorjaarsnota 2022;
4. de dekking vanaf 2023 mee te nemen in de brede en integrale kaderstelling van de kadernota 2023 en de begroting.

Aanleiding

We werken regionaal samen bij de ontwikkeling van het zorglandschap in het kader van de Jeugdwet en de Wmo. In twee separate regiovisies, die passen binnen het beleidskader Focus en Transparantie zoals dat door de raad in 2019 is vastgesteld, geven we richting aan de inhoudelijke transformatie die we beogen en hoe we hieraan werken. De regiovisie vormt het kader voor de verdere uitvoering, zoals in de regionale inkoop 2023. Om te kunnen transformeren kiezen gemeenten er gezamenlijk voor via de inkoop het zorglandschap te vereenvoudigen door samen te werken met een beperkt aantal aanbieders en zelf meer ondersteuning te bieden door de Sociale(wijk)teams, in het geval van Leusden door Lariks.

"De beweging naar voren" die Lariks in 2020 heeft ingezet past volledig in die visie. Naar aanleiding van een aangenomen raadsmotie van juli 2020 heeft het college TwynstraGudde de opdracht gegeven een onafhankelijke evaluatie uit te voeren naar de vraag of Lariks "de beweging naar voren" gemaakt heeft en om antwoord te geven op de vragen die Lariks zichzelf in het jaarverslag 2019 heeft gesteld.

Mede naar aanleiding van de aanbevelingen van Twynstra Gudde heeft Lariks een ontwikkel- c.q. investeringsvoorstel opgesteld waarbij extra financiële ruimte wordt gevraagd om de transformatie te bestendigen.

Doel / Effect

Met de instemming van het voorstel en daarmee de realisatie voor een solide basis van Lariks zorgen we voor de doorontwikkeling van de beoogde transformatie in de komende jaren. Daarmee sluit het voorstel aan op de ambities van het beleidskader Sociaal Domein Focus en Transparantie om te normaliseren én ondersteuning dichterbij de inwoners te organiseren.

Argumenten

1.1 Lariks maakt de beweging naar voren en er is sprake van een verbeterde samenwerking

Uit het onderzoek van TwynstraGudde blijkt dat Lariks de beweging naar voren maakt. Lariks wordt over het algemeen gezien als een professionele organisatie met deskundige medewerkers, die veel betrokkenheid tonen naar de samenleving. In de afgelopen periode is door middel van verschillende werkgroepen, waarin zowel personen vanuit de gemeente als vanuit Lariks deelnemen, verder geïnvesteerd in verbetering van de samenwerking, waarbij zowel aandacht is geweest voor de zachte als de hardere kanten van samenwerking. Het onderlinge vertrouwen is toegenomen en er is meer duidelijkheid over elkaars taken en rollen. Er is een nieuwe projectmatige aanpak ontwikkeld voor ontwikkeltaken en er is een plan om het MT opnieuw in te richten. Lariks is als gevolg van de reorganisatie echter wel kwetsbaarder geworden. Er is vrijwel geen ruimte om nog andere dingen te gaan doen of ontwikkelen naast het uitvoeren van de lopende taken.

De veranderingen die op dit moment worden doorgevoerd, zijn in de ogen van TwynstraGudde de juiste. Wel is aandacht nodig voor het creëren van olievlekwerking: ook medewerkers binnen Lariks en gemeente die niet zelf actief betrokken zijn in bijvoorbeeld de werkgroepen, moeten worden meegenomen in de veranderingen. En gewaakt moet worden voor persoonsafhankelijke veranderingen: ook als mensen van functie gaan veranderen, moet de verandering geborgd zijn. De in gang gezette veranderingsprocessen vergt tijd en moet tijd krijgen, Het is goed als gemeente en Lariks elkaar meer op de inhoud opzoeken. Dat geldt ook voor de raad. Weten van elkaar wat er speelt, wat het werken in een veranderende context betekent en wat goed werkt en waar tegenaan wordt gelopen, is belangrijk voor het laten slagen van een goede samenwerking.

TwynstraGudde geeft in haar conclusie aan dat er ook capaciteit nodig is om de beweging verder naar voren te kunnen maken door Lariks. De gevolgen van de kostenbesparing op de organisatie van Lariks zijn voelbaar en zichtbaar voor Lariks, de gemeente en de samenwerkingspartners. Zo ervaren medewerkers van Lariks een hoge werkdruk, zijn er wachtlijsten ontstaan bij team Lokaal en is er geen tijd om nieuwe initiatieven uit te werken.

TwynstraGudde geeft dus aan dat Lariks de beweging naar voren aan het maken is en dat de samenwerking met de gemeente sterk verbeterd is. Het vergt echter nog een langere adem om echt structureel effect te sorteren. De verbeteringen moeten zich bestendigen en moeten worden geborgd.

1.2 Solide Lariks waar de basis op orde is

Een solide Lariks, waar de basis op orde is, is essentieel om de gemeentelijke toegang te waarborgen en ervoor te zorgen dat er een snellere dienstverlening is vanuit Lariks naar de inwoner. Dit zorgt ook voor een gezonde werkomgeving waarbij de werkdruk en de kwaliteit van dienstverlening in balans is. Hierdoor ontstaat ruimte voor innovatiekracht, aandacht voor besparingen in de keten en is Lariks klaar voor toekomstige ontwikkelingen.

Hiervoor is structurele uitbreiding bij Lariks van 3,71fte nodig. De kwaliteit van de dienstverlening aan onze inwoners staat onder druk zolang de basis niet op orde is. Met

deze uitbreiding zorgen we voor continuïteit in de dienstverlening in de nabijheid van inwoners en voorkomen we onnodige doorverwijzing naar duurdere gespecialiseerde zorg. Hiermee blijft de leidende principes als “normaliseren, activeren en participatie” gewaarborgd.

1.3 Solide basis betekent flexibel kunnen opereren binnen de dynamiek van het sociaal domein

Het sociaal domein is een domein dat zich (door)ontwikkelt met voortdurend nieuwe “evidence based” inzichten. Hiervoor is een flexibel budget nodig (€ 110.000 p/j) om adequaat te kunnen omgaan met deze context en daarvan de vruchten te kunnen plukken. Om hierin als gemeente pro-actief te kunnen acteren is het noodzakelijk om een uitvoeringsorganisatie te hebben die flexibel kan opereren en niet regelmatig naar de gemeente terug hoeft te gaan om extra middelen te vragen. De bedrijfsvoering van Lariks kan deze gewenste flexibiliteit bieden wanneer er ruimte is voor de post onvoorzien gericht op fluctuaties in organisatiekosten, inhuur externe expertise en ziekteverzuim en zwangerschapsverlof. Dit zorgt voor een volwassen uitvoeringsorganisatie die vanuit hun ervaring en expertise, signaleert en de gemeente voedt in de doorontwikkeling en realisatie van de transformatieopgave. Hierbij is men uitgegaan van realistisch en sober begroten vanuit de ervaringen uit het verleden. Tevens verbindt Lariks zich aan de structurele middelen van deze posten die niet mogen leiden tot een Eigen Vermogen dat groter is dan 220k en lager dan -40k.

1.4 Draagvlak bij Lariks voor ‘basis op orde’

Bij Lariks is bij alle geledingen binnen de organisatie, van de Raad van Toezicht tot de werkvloer, een breed gedragen steun om de basis op orde te krijgen bij het Lokaal – en Triageteam. Dit is direct van invloed op de prestaties in het team Samenleving gericht algemene voorzieningen en welzijn zoals het jeugd- en jongerenwerk, ondersteuning informele zorg, mantelzorg en vrijwilligers, buurtsportcoaches en sociale netwerken. Hierdoor kan Lariks meer proactief handelen om effectiever de beleidsdoelen te halen en daardoor actief de transformatieopgave te realiseren en door te ontwikkelen. En hiervoor een leidende plek in te nemen binnen de ketensamenwerking in het brede sociale domein.

1.5 Landelijke en regionale ontwikkelingen vragen om lokale inzet op de transformatie

In VNG verband is afgesproken dat gemeenten (o.b.v. de richtlijnen van de Norm voor het opdrachtgeverschap) samenwerken in het kader van de specialistische jeugdhulp en Ondersteuning met noodzakelijk verblijf. Hiervoor worden regiovisies vastgesteld die de raad separaat ter besluitvorming worden aangeboden. In de regiovisies wordt op hoofdlijnen vastgelegd wat we willen bereiken en hoe de samenwerking wordt vormgegeven. De noodzaak om meer sturing te geven neemt toe vanwege de nieuwe werkwijze door het specialistisch aanbod vanaf 2023 taakgericht in te kopen. Daarbij krijgen de specialistische aanbieders de opdracht om gebiedsgericht te werken, aanvullend op de lokale sociale basisinfrastructuur.

1.6 We werken hiermee aan de wens om regionaal de lokale Sociale (wijk)teams te versterken

Op verschillende fronten werken we in onze regio aan de transformatie van het sociaal domein. We willen via deze transformatie nog meer inzetten op normaliseren en vragen

zoveel mogelijk dichtbij/in de nabije omgeving van de inwoners op te pakken en te adresseren. Om dit te bewerkstelligen werken gemeenten lokaal aan een sterke sociale basisinfrastructuur. Daarnaast werken de gemeenten regionaal samen – via de taakgerichte inkoop- aan een effectievere inzet van de specialistische hulp voor jeugd en Wmo. De specialistische hulp wordt meer gebiedsgericht georganiseerd, zodat er op deze manier beter de verbinding gemaakt kan worden met de lokale basisinfrastructuur. De lokale teams zijn een cruciale spil in het realiseren van deze veranderingen in het zorglandschap. Zij vormen de schakel tussen de sociale basisinfrastructuur en de specialistische hulp en zijn daarmee een belangrijke drijvende kracht voor het normaliseren. Dit wordt in het najaar onder meer gerealiseerd via het project 'Minder beschikken' waarbij lokale wijkteams zelf begeleiding bieden in het kader van de Jeugdwet en Wmo 2015 (in Leusden dus door Lariks) in plaats van specialistische aanbieders. Hierover wordt uw raad nader apart geïnformeerd middels een Raadsinformatiebrief.

1.7. In huis halen van lokale wijkteam levert geen winst op

De gemeente heeft onderzocht wat op korte termijn de effecten zijn van het in huis halen van het lokale wijkteam. Hierbij is de conclusie dat dit niet leidt tot financieel voordeel en dat de gevraagde investering in het wijkteam (uitbreiding van 3,71 fte en stelposten onvoorzien) ook dan gemaakt zullen moeten worden. Voordeel van het in huis halen van het lokale wijkteam ligt in de invloedssfeer van de gemeente op de dagelijkse bedrijfsvoering. Echter de taken die nu zijn ondergebracht bij team samenleving van Lariks zoals jeugd- en jongerenwerk, buurtsportcoaches, mantelzorgondersteuning en welzijn zullen dan bij een andere uitvoeringsorganisatie moeten worden ondergebracht.

2.1. Incidentele financiële dekking voor 2022, structurele dekking middels integrale kaderstelling in het voorjaarsdebat 2022

In 2020 heeft het college een nullijn op de subsidie ingesteld. De nullijn zorgde voor een taakstelling van 15,7% op de salariskosten ten opzichte van 2019. Deze nullijn is bij alle gesubsidieerde instellingen toegepast om de bezuinigingsopgave van 1,5 mln in 2020 te halen. De raad heeft besloten deze nullijn ook in 2021 en 2022 toe te passen. Wij zien dat het meerdere jaren toepassen van de nullijn ervoor zorgt dat de bedrijfsvoering en de continuïteit van de dienstverlening van Lariks in de problemen komt.

Op basis van een interne evaluatie van Lariks en op basis van de conclusies van het TwynstraGudde onderzoek is het nodig dat er aanvullend wordt geïnvesteerd in Lariks als uitvoeringsorganisatie. Ook in het met het Rijk overeengekomen maatregelenpakket wordt extra ingezet op het versterken van de toegang tot de zorg.

Wij stellen u voor te kiezen voor scenario 1, waarbij ook de stelposten voor personele knelpunten, inhuur expertise en overige posten structureel toegekend worden. Het betreft hier een reële begrotingspost waarvan in de afgelopen jaren gebleken is dat dit terugkerende kosten zijn. Het structureel toekennen hiervan zorgt ervoor dat Lariks niet meteen naar de gemeente moet voor elk onvoorzien financieel effect binnen de reguliere opdracht en taken. Voor een gezonde begroting, werkomgeving en enige mate van flexibiliteit is jaarlijks €110.000 nodig.

Lariks gaat uit van een reële begroting op basis van werkelijke kosten. Dit betekent ook dat er elk jaar sprake is van een stijging van de loonkosten als gevolg van periodiekverhoging en CAO afspraken. Lariks probeert hier wel invloed op uit te oefenen door het loongebouw actief bij te sturen. Echter dit is beperkt mogelijk omdat er weinig verloop is in het personeelsbestand en daarnaast zal het op korte termijn nog niet meteen het gewenste

financiële resultaat geven. De momentele krapte op de arbeidsmarkt is hierbij ook van invloed.

Dit betekent voor 2022 een bedrag van € 138.139 en voor 2023 een bedrag van € 158.464 voor periodiekverhoging en CAO afspraken. De verwachte CAO stijging op 1 juli 2021 is 5% en in 2022 en 2023, 4,5%. Met Lariks is afgesproken dat indien de onderhandelingen binnen de CAO leiden tot een lagere CAO stijging dat zij het verschil zullen verrekenen.

Scenario 2 gaat uit van het incidenteel honoreren van de stelposten voor 2 jaar en het structureel toekennen van de extra benodigde formatie van 3,7fte.

Met dit voorstel komen we voor 2022 tot een sluitende dekking. De totale incidentele kosten van € 515.000 kunnen daarbij worden gedekt vanuit de jeugdmiddelen jaarschijf 2022. In de juli brief heeft het kabinet bekend gemaakt dat Leusden via de Algemene Uitkering een bedrag van in de orde van € 1.780.000 ontvangt. Het definitieve bedrag wordt verwerkt in de komende septembercirculaire.

Daarnaast heeft de provincie in overleg met IPO, VNG en Rijk richting gemeenten aangegeven dat het is toegestaan om vanaf 2023 een stelpost in de begroting op te nemen van macro 1 miljard voor extra middelen jeugdzorg. Dit biedt wellicht de mogelijkheid om de kosten voor Lariks vanaf 2023 structureel te kunnen dekken, maar dit zal integraal afgewogen moeten worden waarbij we de mogelijkheden binnen de reguliere begroting van het sociale domein zullen meenemen. Hierbij zal de nieuwe directeur bestuurder als opdracht meekrijgen, naast het loongebouw, ook scherp te sturen op de financiële en inhoudelijke effecten van de overheveling van begeleiding van de gespecialiseerde zorg naar het lokale wijkteam in het kader van het project 'Minder Beschikken'. Hiermee verwachten een deel van de structurele dekking vanaf 2023 mee te kunnen invullen.

De financiële gevolgen zijn als volgt te specificeren:

				(bedragen x € 1.000)				
Kostendekkingsplan Lariks, de basis op orde				2022	2023	2024	2025	2026
Scenario 1								
uitbreiding formatè Lariks (3,71 fte x € 72.000)	3,71	72		-267	-267	-267	-267	-267
stijging loonkosten CAO en periodieken				-138	-158	-158	-158	-158
stelpost onvoorziene personele knelpunten				-70	-70	-70	-70	-70
stelpost onvoorziene tijdelijke inhuur experttèe				-20	-20	-20	-20	-20
stelpost onvoorziene Overige Kosten				-20	-20	-20	-20	-20
Extra kosten scenario 1				-515	-535	-535	-535	-535
Dekking extra middelen Jeugd jaarschijf 2022				515	0	0	0	0
dekking CAO stijging uit indexering subsidie 2023				0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Geen dekking: betrekken bij kaderstelling 2023				0	-535	-535	-535	-535
scenario 2								
uitbreiding formatè Lariks (3,71 fte x € 72.000)	3,71	72		-267	-267	-267	-267	-267
stijging loonkosten CAO en periodieken				-138	-158	-158	-158	-158
stelpost onvoorziene personele knelpunten				-70	-70	-/- p.m.	-/- p.m.	-/- p.m.
stelpost onvoorziene tijdelijke inhuur experttèe				-20	-20	-/- p.m.	-/- p.m.	-/- p.m.
stelpost onvoorziene Overige Kosten				-20	-20	-/- p.m.	-/- p.m.	-/- p.m.
Extra kosten scenario 2				-515	-535	-425	-425	-425
Dekking extra middelen Jeugd jaarschijf 2022				515	0	0	0	0
dekking CAO stijging uit indexering subsidie 2023				0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Geen dekking: betrekken bij kaderstelling 2023				0	-535	-425	-425	-425

Er is hier sprake van intensivering van bestaand beleid in combinatie met nieuw beleid. Het is gebruikelijk dat de gemeenteraad in het kader van nieuw beleid een integrale afweging maakt voorafgaand aan de vaststelling van de kaderbrief die over het algemeen voorzien is van verschillende beleidsvoornemens. Echter in dit voorstel wordt besloten tot een structurele toekenning en dient er een integrale afweging in 2022 voor de dekking te geschieden, omdat zowel binnen de huidige meerjarenbegroting als de beschikbare ruimte voor nieuw beleid op dit moment geen structurele middelen beschikbaar zijn om deze kosten te kunnen dekken.

De structurele gevolgen voor 2023 en verder worden dan meegenomen in de brede en integrale kaderstelling van de kadernota 2023.

Tegenargument / Alternatieve scenario's

1.1 Met dit voorstel anticiperen we op een voorgenomen besluit over de regiovisies

Besluitvorming over dit voorstel loopt parallel aan de besluitvorming over de regiovisies Jeugdhulp en Ondersteuning met noodzakelijk verblijf. Dat besluit is niet voorwaardelijk maar heeft wel grote invloed op de transformatie in het algemeen en de doorontwikkeling en positionering van Lariks in het bijzonder.

2.1 Alternatief scenario 2

In scenario 2 worden de stelposten gericht op fluctuaties in organisatiekosten, inhuur externe expertise en ziekteverzuim en zwangerschapsverlof (€ 110.000) niet structureel toegekend, maar incidenteel voor twee jaar. Na deze twee jaar zal geëvalueerd worden in hoeverre en in welke mate deze kosten structureel toegekend moeten worden.

2.2 Er zijn nog onduidelijkheden over de ontwikkelingen van het Gemeentefonds

Het demissionaire kabinet heeft conform de uitspraak van de Commissie van Wijzen aangegeven de tekorten van de jeugdzorg voor gemeenten te compenseren. Gemeenten hebben nu slechts enige duidelijkheid voor 2022. Voor de jaren daarna moeten afspraken worden gemaakt met het nieuwe kabinet. In het voorjaar 2022 is er wellicht ook meer duidelijkheid over de majeure rijks ontwikkelingen (herijking gemeentefonds, de compensatiemiddelen jeugd, het abonnementstarief WMO, de hervormingsagenda en de opschalingskorting) die een (forse) impact gaan hebben op de ontwikkeling van onze financiële positie.

Risico's

1. De uitvoeringsorganisatie Lariks is op dit moment zeer kwetsbaar. Er is op korte termijn sprake van een on-uitstelbare, onontkoombare en onvermijdelijke situatie. Als we nu niet investeren in de toegang tot de zorg en de basis op orde krijgen, dan zal Lariks niet meer in staat zijn om haar taken naar behoren uit te oefenen met alle risico's van dien.
2. De beschreven transformatie en implicaties van de besluitvorming over de inrichting van het zorglandschap c.q. de inkoop van zorg vanaf 2023 vragen ook om toekomstige investeringen in Lariks c.q. het Lokaal team.

Plan van aanpak / Tijdsplanning

9 september 2021 Avond van Leusden – Uitwisseling

16 september 2021 Avond van Leusden – Informatieronde
30 september 2021 Raadsbesluit Regiovisies en voorliggend voorstel
Medio 4^e kwartaal 2021 Prestatieafspraken Lariks
December 2021 subsidiebeschikking 2022 Lariks (collegebesluit)
Voorjaar 2022 verwerking ambities (eventueel met aanvullingen) in kadernota
Najaar 2022 vaststellen begroting 2023 , inclusief implicaties Inkoop 2023, Project 'minder beschikken'.

Communicatie

Informereren inwoners na het raadsbesluit via de gemeente website en op de gemeentepagina

Bijlagen

Rapport TwynstraGudde

Het college van de gemeente Leusden,

H.W. de Graaf – Koelewijn
directeur-secretaris

W.R. Vos
locoburgemeester

Gemeente Leusden

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Leusden:

Besluit op basis van het voorstel van het college van 24 augustus 2021, nummer: L280464

b e s l u i t:

1. Lariks financiële ruimte te geven om zich te versterken voor invulling van de huidige en toekomstige taken in het kader van triage en het bieden van eigen ondersteuning door het Lokaal team;
2. hiervoor vanaf 2022 structureel de volgende financiële middelen beschikbaar te stellen:
 - € 267.154 voor 3,71 fte voor het lokaal team
 - € 110.000 voor posten onvoorzien en fluctuaties in organisatiekosten
 - € 138.139 voor periodiek verhogingen en CAO afspraken
3. de kosten voor 2022 te verwerken in de begroting 2022. De financiële gevolgen daarvan te verwerken in de voorjaarsnota 2022;
4. de dekking vanaf 2023 mee te nemen in de brede en integrale kaderstelling van de kadernota 2023 en de begroting.

Besloten in de openbare raadsvergadering van 30 september 2021

I. Schutte - van der Schans
griffier

G.J. Bouwmeester
voorzitter